



### פרקש במכנסים מגזלים בדם: 1961

„אני רוצה לשוב אל החברה כדי...”

ותחת תנאים חברתיים מסויימים, יכול להפוך כל אדם, גם האדם הטוב ביותר, לפושע מסוכן הבנו למוסכמות. מתנכל לחוקי-החברה ומהווה סכנה לשלום הציבור.

על כן אני סבור כי החברה חבה לעבריין חוב מוסרי גדול. היא חייבת לעזור לעבריין לשוב אל חיק החברה, לסייע בידו בתיקון דרכיו, לשקם ולהכין אותו לקראת חיי-חברה תקינים ויוצרים. הטלת עונשים, שהעבריין מתייחס אליהם כצורה של נקמה, אינה מתאימה יותר לחברה נאורה. אני יודע כי זוהי דיעה מהפכנית מאד, שלא ימצאו לה תומכים רבים, אולם עלינו בכל זאת להנהיג רפורמה בכל מה שנוגע ביחסנו אל העבריין.

לכך דרושה סבלנות רבה והבנה עמוקה בתורת-הנפש, אולם עלינו לזכור כי כל מאמץ בכיוון זה עשוי להשיב עבריינים רבים אל חיק-החברה. ואילו על-ידי העונשת העבריין שוכחת החברה כי

## שני מכתבים של נחמן פרקש

האסיר המפורסם ביותר בישראל, נחמן (הזאב הבודד) פרקש, שוב עלה השבוע אל כותרות העיתונים. האסיר שהתפרסם בשנים האחרונות בבירחותיו הנועזות מבתי-הסוהר, שוב הובל אל בית-המשפט המחוזי בבאר-שבע, שם מצפה לו מישפט באשמת יציאה בלתי-חוקית מהארץ.

הגל-הסקרנים הרב, שמילא את אולמו של שופט בית-המשפט המחוזי, שלמה אלקיים, התקשה לזכות את האסיר, שלבש חליפת-מאורנו מהודרת, מתנה מאביו שהגיע לארץ, עם העבריין הפרוע ועסורי-הזקן, שתמונתו עיטרו בשנים האחרונות את עמודי העיתונים. בשני מכתבים שכתב פרקש בין כותלי הכלא, הוא מסביר כי חיצוניותו החדשה היא ביטוי להחלטה נחושה למתוח קו על העבר, ולפתוח דף חדש בחייו. בכך מבקשים לעזור לו 15 איש-ציבור, שהקימו ועדת מיוחדת, מבקרים אותו, דואגים לצרכיו ועומדים לפעול להפחתת עונשו.

### גאת נחמן פרקש

**א**ין לי שום טענות נגד פסק-הדין שהוצא נגדי, ושעל פיו נגזרו עליי תשע שנות מאסר. בפסק-דין זה דנה אותי החברה, ואני סבור כיום כי היה זה פסק-דין הוגן וצודק.

כי בזמנו הייתי מעין מוזיק, שסיכן את שלום החברה, ואיים על בטחון הציבור. עליכן לא נשארה בידי החברה כל דרך אחרת, אלא לבודד ולגדות אותי מקירבה, עד אשר אצליח לבנות לעצמי חיים חדשים ועד אשר אוכל, מבחינה מוסרית, לשאת בנטל החברתי המוטל על כל שאר האנשים.

אולם, לצערי, המוסד שאליו נשלחתי אינו המקום המתאים לשיקומי, והאחירה השוררת בו לא תסייע בידי לשנות את דרכי ולהשיב לעצמי את הבטחון העצמי שאבד לי, כדי שגם אני אוכל, בכוא היום, לשוב אל חברה נורמאלית של בני-אדם.

בין כותלי-הכלא שוררת אוריה של נקמה ושל הענשה, המאפיינת את בתי-הסוהר של ימי-הביניים, ואינה מתאימה למושגים של זמננו. הנזק הרוחני והנפשי הנגרם כאן לאסירים משחית אותם עוד יותר, במקום לעזור להם בתיקון דרכיהם.

**ע**ברייני הוא, כמו כל אדם אחר, יצור חי עם נפש וגשמה, אשר תהליכים מסויים הביאו אותו לידי קונפליקט עם חוקי החברה ומוסכמותיה.

רוב העבריינים הם יצורים תוהים, שאינם מבינים את עצמם,

### המורד מאשדוד

(המשך מעמוד 8)

באשדוד, קיבלתי תקציב כולל של מועצת הפועלים — 30 לירות. כל הזמן חשבתי שאני עושה עבודה ציבורית, ופתאום נתגלה שאני גנב.

נפתחה שרשרת ארוכה של ועדות-הביקורת. הוירעון ירד מ-120 אלף לירות ל-84 אלף לירות, אחר-כך ל-60 אלף, אחר-כך ל-12 אלף, ולבסוף הגיע ל-300 לירות. בסופו של דבר, בא במקום המילה גירעון, כינוי אחר: איסורים בהנהלת-החשבונות. באשמה זו נגזר גור-דינו של בן-שמחון: הוא פוטר מתפקיד מוכיר-המועצה, בהמלצה לאפשר לו כל תפקיד ציבורי אחר.

באותה התקופה, הקשה ביותר בחיי, התחתן שאול. בחירת-ליבו היתה זקלין, מוכירת-ילשער, עימה נסע בשליחות ה'הסתדרות לסנגל.

שאלו יצא לארבעה חודשים, נשאר שם שנה וחצי. בפברואר 1963, בדרכו חזרה מסויר באזורים הדרומיים של סנגל, קרתה לו תאונה קטלנית. הוא אושפז בבית-חולים והפתיע את הרופאים. אחרי 8 ינותחים ו-6 חודשי-אישפוז חזר ארצה.

### בן-שמחון, לא בן-גוריון

**י**ה זה באוגוסט 1963, בשיא מאבק ה'הכחירות למועצה המקומית. החברה, ש'ידידי מאשדוד לא שכחו אותו. מיד אחרי שובו הוא נבחר על-ידי סניף מפא"י המקומי כמועמד ראשי למועצת-העירייה. במרכז ה'מפלגה נחשבה בחירתו כמרד של הסניף. ל'מרכז היו תוכניות משלו ומועמדים משלו. הבחירות בוטלו, מועצת-הסניף פוזה וה'מרכז חיבר רשימה משלו. בן-שמחון הופיע בה במקום ה'11.

שאלו לא נכעו. לפני הוועידה האחרונה של מפא"י, במערכת הבחירות המפלגתיות בסניפים, יצא בן-שמחון להתקפה. הוא אירגן רשימת-מועמדים למועצת-הסניף, ש'הוא עצמו עמד בראשה. בראש הרשימה ה'יריבה עמד בני מסיקה — האיש שתפס את מקומו, כמוכיר מועצת-הפועלים, אחרי ה'חתו הראשונה. הבחירות הביאו לבן-שמחון נצחון מלא. נבחרו כל המועמדים של רשר מתו. מסיקה לא נבחר אף למועצת הסניף. בתחילת השנה תפס בן-שמחון גם את מבצרו הראשון. הוא הכריח את מסיקה להתפטר מתפקידו, חזר לתפקיד מוכיר מ'ועצת-הפועלים.

בשבוע האחרון ערך בן-שמחון את המרד הסופי. כשהתקיימה באשדוד אסיפת פעילי מפא"י, הצביע רוב מוחלט נגד החלטת מ'כיהמפלגה, העמיד את עצמו לצידו של בן-גוריון.

אלא שעל ההחלטה הזאת לא השפיעו ניר מוקים אידיאולוגיים גדולים, ואף לא אישיו תם של נערי בן-גוריון ושל בן-גוריון עצמו. אילו היה שאלו תומך באשכול, היינו כולנו תומכים באשכול, הכריז אחד מאנשי בן-שמחון המסורים, ואילו בשביל שאלו עצמו היה זה כשלוון.

### רק עז אדונקות

**י**ום אחרי הכרות נאמנותו למיעוט, באו אליו חמישה מתוך אחר-עשר צירי מפא"י במועצת-הפועלים, בדרישה לקרוא לישיבה דחופה. הצירים לא הסתירו מבן-שמחון שבישיבה זו הם עומדים להידחף מתפקידו. ההרחה היתה בטוחה. יחד עם ארבעה צירי אחרות-העבודה היה לאנשי אשכול רוב מוחלט נגד שישה אנשי שאלו במועצה.

הישיבה נקבעה למחרת היום. באותו לילה לא ישן אף אחד מאנשי שאלו. הם עברו מבית לבית, הצליחו להחתיים 41 חברי מ'ועצת-הסניף על החלטה המבטלת את ח'רותם של חמשת יריביו של בן-שמחון ב'מועצת-הפועלים. כשהתכנסה המועצה כבר קר, הכריז שאלו בן-שמחון בפתיחתה: „חברים יקרים, אנחנו יכולים לנהל פה ש'חה חברתית נאה, אבל אין לכם כל סמכות לשבת ולדון כחור חברי-המועצה. במקומכם בחר הסניף בחמישה חברים אחרים.”

אנשי אשכול, בנייהם ראש-העיר ובני מסיקה, עזבו את הבניין ואידיגו ישיבת מועצת-הפועלים משלהם. בישיבה זאת הודח בן-שמחון מתפקידו, ובמקומו נבחר שוב בני מסיקה. כל אחת משתי המועצות ה'ריוה שרק היא מהווה שלטון אמיתי של ההסתדרות במקום. אנשי בן-שמחון מצידם סירבו לעזוב את בית ההסתדרות. רק על אליניה יוצאו אותנו, הכריזו.

הם התכוננו גם לצעד מהפכני נוסף: אם התערפו-הפועל ימשיך לאמץ את המועצה של בן-שמחון, הם ישלחו על הכספים של לישיבת-המס המקומית.

# „אני אדם חדש!”

מטרתה וחובתה היא לשקמו, ולא להרוס אותו עוד יותר. הפיתרון שאני מציע אינו קל ואינו פשוט. אולם לנגד עיני עומדת המטרה הנעלה: תיקון דרכיו ושיקומו של האסיר. כל זמן שהחברה לא תנהג בדרך זו לא יועילו כל העמדות-הפנים כאילו כליאתו של העבריין ונידויו הוא אמצעי לשמירת שלומה וביטחונה של החברה.

**א**ני מאמין שאם השופטים שידונו אותי, יעמיקו לחשוב, הם יגלו את הגורמים והמניעים אשר כפו עלי לנהוג בדרך הנוגדת את מוסכמות החברה, ויגיעו למסקנה שאני נחון בתכונות מוסריות, ויחליטו שהגיע הזמן לאפשר לי לחזור לחיי-חברה תקינים, ויחלצו אותי מבור-הכלא המתה עבורי וזעה וחרפה, אל החברה הנאורה.

הנעתי לבור-הכלא לא חסיוחלילה עקב רצון חופשי להזיק לחברה ולפגוע בשלמותה, אלא תנאי התקופה ואישיותי הכריחו אותי לרדת כדי לעלות.

שנות-הסבל הארוכות, הבידוד וההשפלות, העמיקו את רגשי-מוסריותי ואילצו אותי להרהר ימים ולילות בבעיות הנפש והאגו שות, וכעת אני מבקש להיות מחנך, גואל ומושע לתועים ולסובלים. הנעתי למסקנה, שבכדי להכיר ולדעת את נפש האדם הסובל וה'תועה יש צורך להרגיש את נשמתו ולסכול את יסוריו. אני מרגיש שבאתי לעולם כדי להקדיש את חיי, זמני ומירצני למטרה אנושית נעלה: להקל, למנוע ולחנך את התועים בדרכים.

כל ההירחורים הללו עלו על ליבי בעיקבות הרדיפות וההשפלות הרבות אשר היו והם עד היום מנת-חלקי. אם רודפי חשבו כי יעלה בידם להפוך אותי לשונא בני-אדם, הם השיגו בדיוק את התוצאה ההפוכה.

כדי לשאת בחובותי ובתפקידים החדשים שהטלתי על עצמי, אני זקוק לחופש-פעולה, ולתנאים מתאימים, על-מנת שאוכל לעסוק בחקר הבעיות הנפשיות והחברתיות המטרידות את מנוחתי.

הנהלת בית-הכלא חייבת להבין כי נטלתי על עצמי אחריות כבדה ונטל עצום, וכל זמן שירדפו אותי, יתנכלו לי ויכפו עלי את מרותם ושרירות-ליבם, לא אהיה מסוגל למלא את העידוד והשליחות שנטלתי על עצמי.

אני קצת אדם שנוגד מחדש, כשהחלטה נחושה מלווה אותו ב'דרכו החדשה: להבין, בעזרת הספרים שאני קורא בכלא, את נפשו של האדם הסובל, המנוודה מהחברה והנרדף על-ידיה, על-מנת לעזור לו לשוב ולתפוס את מקומו בחברת בני-אדם רגילים.

ומשום כך, גם אינם יכולים להשתלב בחברה. עובדה זו גורמת להם לסיכונים נפשיים.

אני מאמין כי שום אדם לא נולד לחיי-פשע, וכי כל האנשים נולדו טובים. אבל בהשפעת גורמים, שאין לו עליהם כל שליטה,



### פרקש בחליפה: 1965

... להקדיש את חיי למטרה אנושית נעלה...

להם בהרבה ממנהיגם. „החלטתי ללכת עם המיעוט, כי זאת צורת-המרד שלי נגד אלה שלחמתי נגדם בכל תקופת פעילותי ב'מפא"י.”

כך היה המרד של בן-שמחון הרבה יותר מקטע צדדי במאבק אשכול-בן-גוריון. ה'סי' תמנה בו המלחמה של ישראל השנייה נגד צמרת-המדינה — מלחמה המשתרבת רק באופן מיקרי בקטטה שבין פלגי מפא"י.

לפני שלושה חודשים החלה אשתי לעבוד כפקידת-לילה, כדי לפרנס את המשפחה ב'מיקרה שבעלה יפסיד את פרנסתו. „לחמתי נגד מקור-פרנסתי. אבל לא עבדתי בשביל ה'פרנסה. עובדה היא שבכל התקופה הזאת לא דאגתי למשפחתי.”

בן-שמחון עומד לפני תקופה קשה. לא יעבור זמן רב ויעזבו אותו אחד אחרי השני ידידיו הטובים, שפרנסתם קרובה

„אנחנו ניאבק עד הסוף, הכריז שאלו בן-שמחון, אחרי שעזב את בניין ה'חזעדה-הפועל, בו אושרה הדחתו. שום פקידים לא יכולים להכריח אותנו לעזוב את מקומותינו. נישאר במועצת-הפועלים ב'כוח. רק ביהת-משטט יכול לגרשנו!” אך יחד עם ההכרזות ה'חזעדה-הפועל ידע בן-שמחון שהוא הפסיד. הוא ידע את זאת עוד בטרם יצא למערכתו האחרונה.